

KIIRTÖS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

**MINDEN KEDVES OLVASÓMNAK
SZERETETTELJES KARÁCSONYT
ÉS BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁNOK!**

*Karácsonykor, amikor a
világ lecsendesül, a'kised
leheljen békét, örömet és
megerősítést, nem csak
ebben a szent pillanatban,
minden lépését!*

*Na Vianoce, keď svet
štichne, nech vám božie
dieťa vdýchne pokoj,
radosť a posilu, nielen
v túto svätú chvíľu,
ale tak tiež v novom roku,
nech vás vedie v každom kroku*

**VŠETKÝM MOJIM ČITATEĽOM
PRAJEM VESELÉ PREŽIETIE
VIANOČNÝCH SVIATKOV
A VSETKO NAJLEPSIE V NOVOM
ROKU!**

Fogy népünk, egyre fogy

Egy keresztmama a két unokatestvérnek

Idén novemberben egy Pilisszentlászlón született unokatestvérpártól Bun Dánielné, szül. Szlovák Emília és unokaöccsétől Lajos Szlováktól vettünk búcsút és kísértük végső útjára. Mindketten Pilisszentlászlón születtek, édesapáik Szlovák János és Szlovák Lajos édes testvérek voltak, mindketten itt magyar földön születtek. A II. Világháborút követő inséges időkben látták meg a napvilágot. Az akkori ingatag politikai helyzet által okozott létbizonytalanság sújtotta népünket. Németajkú testvéreink erőszakos kitelepítése, kihatott szlovákságunkra is. Mi előnyösebb helyzetben voltunk, hiszen minket az agitációs propaganda csak agitált de mindenki saját akarata szerint döntött. „Ennél rosszabb már sehol nem lehet!” Tehát a jobb megélhetési lehetőségek reményében számos család hagyta el szülőfaluját. A kitelepültekről nincsenek pontos adatok, de falunkból több mint 350 itt született őslakos hagyta el mindörökre szülőfaluját.

Bun Dánielné – Szlovák Emília

A két unokatestvér közül Emília 1944. február 4. született. Édesapja Szlovák János, édesanyja Petkó Margit. Február 13. lett megkeresztelve kápolnánkban Fekete Béla plébános által. Keresztanyaságot Dombai Emília vállalta magára. 1953. június 28-án béralkozott. 1961. június 2. férjhez ment Bun Dánielhez. Házasságukból négy

fiú, és egy leány született. Akiiket példaértékűen iskoláztattak és felneveltek. Milike, az öt gyermek mellett, mindig vállalt munkát, amíg kicsik voltak a gyerekek, addig bedolgozást, tehát otthon végezhető munkákat vállalt, például az akkoriban oly divatos bevásárló hálók kötését. Később mikor felcseperedtek a gyerekek, Szentendrére járt dolgozni. Tehát, a sok házimunkája mellett állandóan volt munkahelye. Rendkívül csendes, igen jó lelkű tiszteletre méltó szerénységben, és nem hivalkodó asszonyként élte életét, míg betegsége el nem uralkodott rajta. Betegségében enyhülést jelenthetett az, hogy maga mellett tudhatta gyermekeit, hiszen a másik kontinensre elszármazott leánya és fia is itt volt mellette betegségében. Mint az öt gyermeke családotul elkísérte őt utolsó útjára, ahol megtört szívvel végső búcsút vettek tőle. Szeretett, kedves Emília keresztény valláshoz méltón, türelemmel, sorsába beletörődve viselte el betegségét. Kedves Emília, a dolgos-szorgos életed után nyugodjál békében, és legyen neked könnyű szülőfalud földje. A gyászoló család nevében engedjék meg Tisztelt Olvasóim, hogy megköszönjem mindazok részvételét, akik Tibor atya búcsúztatásával elkísérték őt utolsó útjára, a pilisszentlászlói temetőben.

F R

Szlovák Lajos

Szlovák Lajos aki velem egy napon, csak pont három évvel előbb 1946. július 1. hétfőn született Pilisszentlászlón a jegyzések szerint 4584. gyermekként. Édesapja Szlovák Lajos, édesanyja Dombai Julianna. Mindkettő ősi szentlászlói gyökerekkel bíró családból való. Még annak a hétnek vasárnapján, a helyi kápolnába lett megkeresztelve szintén Fekete Béla akkori plébánosunk által. Keresztszülőiséget Dombai Emília vállalta. Lajos mindössze három éves volt, mikor szülei elhatározták, hogy jobb megélhetés reményében ők is áttelepülnek az akkori Csehszlovákiába. Nekem ennyit sikerült a rendelkezésemre álló anyagokból kigyűjtenem.

Az elhunyt Szlovák Lajos életét, rövidke életrajzát, kéresemre fia, akit barátként tisztelhetek anyanyelvén, tehát szlovákul küldte el:

Otec sa narodil v pondelok 1.7.1946 v Senváclave, ako druhorodené dieťa manželom Ľudovítovi Slovákovi a jeho manželke Angele Julianne, rodenej Dombaiovej. Oba tieto rody patria medzi najstaršie v obci. Pokrstený bol v nedeľu 7.7.1946 pánom farárom Bélom Feketem. Krstnou mamou bola s. Emília Dombaiová.

V októbri 1948 sa otcovi rodičia spolu s deťmi a širšou rodinou presídlili v rámci repatriácie do vtedajšieho Československa, na Slovensko do obce Svodín. Otec tu navštevoval základnú školu. Po jej

skončení išiel za učňa pri vysoké pece (výroba železa) do Čiech. Učňovku ale nedokončil a zamestnal sa v stavebných podnikoch ako pomocný strojník. V rokoch 1965 až 1967 bol na vojenčine v Južných Čechách, v obci Střelské Hoštice. Počas vojenčiny v roku 1966 spoznal svoju mamu a dňa 9.11.1968 sa zosobášili. Krátko po svadbe žili spolu s mamou v jej rodnej obci Novosedly. V apríli 1970 sa presťahovali na Slovensko, do mesta Štúrovo. Majú spolu 3 deti, pričom ja som najstarší (1971), sestra Angelika a brat Ľudovít sú ročníky 1974 a 1977. Otec po vojenčine pracoval v stavebných firmách po celom Československu ako vodič nákladných áut, bagrov, neskôr buldozérovo a ďalších zemných strojov. V roku 1979 postavili s mamou v Štúrove nový rodinný dom, kde býval až do smrti.

Otec bol pracovitý, manuálne zručný, veľa ma naučil a veľa mi pomohol pri stavbe nášho domu. V mladšom veku rád chodil na huby. Otec sa dožil troch vnukov - Petra, Patrika a Adama, ktorí ho mali veľmi radi.

Otec zomrel v pondelok 14.11.2022 v nemocnici v Nových Zámkoch. Pochovaný je na Novom cintoríne v Štúrove. Čo ma teší, rozlúčky s ním sa zúčastnili aj viacerí Senváclavania.

Je paradoxom, že otec sa dva dni pred smrťou zúčastnil pohrebu svojej sesternice p. Emílie Búnovej v Senváclave.

Mal som taký zvyk, že vždy v sobotu k večeru som sa či už sám, alebo s mojimi synmi zastavil na nejaké 2 hodiny u rodičov, dali sme si s otcom pivo a rozprávali sme sa o všeličom možnom. Otca tak ako aj mňa zaujímala história Vašej obce, keďže všetci jeho predkovia takmer 300 rokov dozadu pochádzali odtiaľ. Otec mi večer po pohrebe sesternice povedal, že Senváclav je naozaj pekná dedina v lesoch. Som rád že sa tam ešte pred smrťou stihol pozrieť.

Česť jeho pamiatke.

Syn Roman.

Az érintettek, tudnak szlovákul, de a fiatalabbak kedvéért, igyekszem tudásomhoz képest a legélethűbben áttenni magyarra:

- Édesapám született 1946. Július 1. Szentlászlón, mint második gyermeke Szlovák Lajosnak és feleségének Dombai Julianna Angélának. Mindkét család a legrégebbi családokhoz tartozott a községben. Megkeresztelték 1946. július 7. vasárnap Fekete Béla plébános által. Keresztanyja Dombai Emilia volt. 1948 októberében édesapám

szülei együtt a gyerekekkel és széles családdal kitelepültek az akkori Csehszlovákiában lévő Szlovák községbe, Szőgyénbe. Édesapám itt végezte el az alap (általános) iskolát. Ennek befejezése után elment vasöntődei szakmunkás tanulóknak Csehekhez. Tanulóéveit azonban nem fejezte be, így elhelyezkedett az építőiparban, mint segédgépszerelő. 1965-1967 katona volt, Dél Cseheknél található Střelské Hostice községben. Katonaéveit követően megismerkedett édesanyámmal és

1968 november 11. megesküdtek. Rövid ideig az esküvő után együtt éltek édesanyámmal annak szülőfalujában Novosedlyn. 1970 áprilisában áttelepültek Szlovákiába, Stúrovóba (Párkány).

Három közös gyermekük van, akik közül én vagyok a legidősebb (1971), húgom Angelika és testvérem Lajos 1974 és 1977. születtek. Édesapa katonaság után építőipari vállalatoknál dolgozott egész Csehszlovákiába, mint teherautó gépkocsivezető, majd különböző rakodógépeken és további földgépeken. 1979 felépített édesanyával Stúrovóban (Párkányban) új családi házat, ahol haláláig lakott. Édesapa nagyon szorgalmas volt, nagyon gyakorlatias, sok mindenre megtanított, és sokat segített házuk építésénél. Fiatal korában szeretett gombászni. Édesapa megélte három unokája születését - Petráét, Patrikét és Ádámét, akik nagyon szerették.

Édesapám meghalt hétfőn 2022. 11. 14. a kórházban Érsekújváron. Eltemetve Stúrovo Új temetőjében. Aminek örülök, az hogy elbúcsúzott tőle a jelenlévő számos Szentlászlai.

Nagyon érdekes, hogy édesapám két nappal halála előtt jelen volt temetésén saját unokanővérének Bunné Emíliának Szentlászlón.

Fia: Roman

Fordította: F R

Falugyűlés

Közmeghallgatási élmények!

2022. november 08-án az Önkormányzat által megtartott közmeghallgatáson, sajnálatos módon csak nagyon kevesen voltunk jelen a lakosok részéről.

Ismételten hallhattak volna a szennyvízcsatorna építéséről. Érdekesebb volt a lakosok hozzászólása, mely közlésével kapcsolatban majd az Önkormányzat honlapján megjelenő jegyzőkönyvből szemezgethet. Magam részéről az alábbiakat tartom közlésre érdemesnek.

Ittam a polgármester szavait, ahogy előadta a településen végrehajtott önkormányzat és más szervezet által végzett, illetve folyamatban lévő fejlesztéseket. Az elektromos művek és a távközlési szervezetek saját indíttatású fejlesztése egynek tűnt.

Amikor kérdést lehetett feltenni, hozzászólni, akkor az alábbi témaköröket foglalmaztam meg:

- Az Önkormányzat a közérdekű bejelentésekről és panaszokról szóló törvény rendelkezéseit több alkalommal megsértette.
- A Tölgyfa utca rendezése
- A Béke utca sportpálya melletti részének rendezése
- Az állattartás szabályozása

A felvetett kérdéseimmel kapcsolatosan részben az alábbi választ kaptam illetve hozzáfűzni valóim vannak.

- A helyi építési szabályzat kapcsán 2021 novemberében megtartott meghallgatás során

feltett négy kérdésből kettőre a mai napig nem kaptam választ. A jelenlegi közmeghallgatáson ezt is felvettem a Polgármesternek, de nem kaptam választ. A gyermekek érdekében a Főtérén figyelmeztető tábla kihelyezését kértem. A Szentendrei szolgáltatót kerestem meg ezzel a kéréssel, mivel az egyik táblán ez a cég volt megjelölve. A cég 2009. augusztus 09-én a Pilisszentlászlói Önkormányzatot nevezte meg, mint a forgalomtechnikai feladatok ellátóját, és a bejelentésemet átküldte az Önkormányzatunknak. Azóta az Önkormányzat nem adott választ. A jelenlegi közmeghallgatáson a Polgármester úr közölte, hogy a Magyar Közút az illetékes és őket kell megkeresnem. Nem akartam a polgármestert lejártni azzal, hogy Ő valóban nem ismeri a Közérdekű bejelentésekről és panaszokról szóló törvény rendelkezéseit, és számára valóban szükséges a törvényi rendelkezés oktatása, megismerése. A hivatkozott törvény szerint: „1. § (1) Az állami szervek és a helyi önkormányzati szervek a panaszokat és a közérdekű bejelentéseket e törvény szerint kötelesek elintézni. 2. § (1) A panaszt és a közérdekű bejelentést - ha törvény eltérően nem rendelkezik - az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni.” Tekintettel arra, hogy az Önkormányzathoz több alkalommal beadott közérdekű bejelentésemre nem érkezett válasz, ezért a törvényességi felügyeletet ellátó szervhez kellett fordulnom. (2022. május 20-án jeleztem a településen a kátyúzási szükségességet, de az önkormányzat még válaszra sem méltatott. Ezt követően a Pest Megyei Kormányhivatal intézkedését kértem, amelyre az Önkormányzat már lépett.) Nem tudom, hogy mely vállalkozó végezte ezt a munkát, de meg kell nézni, hogy milyen a Béke utca közepe.

Az Önkormányzatnak felajánlottam, hogy oktatást tartok, ebből a témakörből. Polgármester úr ezt elfogadta és kéri az ajánlatomat.

- A közmeghallgatáson a Polgármester közölte, hogy a Tölgyfa utca marad olyan, amilyen, mert nincs rá pénze az Önkormányzatnak. Az esővíz elvezetési pályázat nem érintette a Tölgyfa utcát, pedig ott eső esetén, az úttesten folyik a víz, sár

van, a hordalékot ráhordja a víz a szilárd burkolatú részre. Az, hogy egyeseknek az udvarára befolyik a víz, az nem is érdekes. Továbbá pályázatot sem lehet kiírni a Tölgyfa utcára. Természetesen a többi jelenleg félbehagyott útépitésre lehetett pályázati pénzeket megmozgatni. A szennyvízcsatorna építése során felbontott utakat helyreállítja a beruházó, a Tölgyfa utca marad az ötvenes, hatvanas évek szintjén. Tudok olyan forgalomszabályozást kialakítani – főleg az esős, sáros napokon –, hogy a Béke, Petőfi, Honvéd, Kékes, Rózsahegy, Kossuth, Árnas és Béla király utca lakói naponta egy alkalommal a Tölgyfa utcán kell, hogy haladjanak. A karikás autók ezt nem nagyon szeretik. Összességében értelmezhető úgy, hogy a Tölgyfa utcában lakók nem érdemlik meg a hiányzó útszakasz szilárd útburkolatát, sem a normális esővíz elvezető csatorna létesítését.

•A Béke utca végével kapcsolatban a Sportpálya-fejlesztés került előtérbe, ami nem oldja meg a jelenlegi helyzetet. Ismételten leírom, mint ahogy azt a közmeghallgatáson is elmondtam: „elhangzott egy prominens szájából, hogy a vállalkozó, az esővíz-elvezető csatorna építője a munkák befejezése után rendbe teszi a Béke utca végénél az általa deponálásra használt területet.” A munka után is ott maradtak a fel nem használt elemek,

majd azok lassan más munkákkal egy időben eltűntek, azonban még maradt máig deponált anyag. Szerencsés esetben jön a hideg, megfagy a föld és tavaszig minden rendben lesz.

•Az utóbbi hónapokban ismételten megjelentek a haszonállatok a település utcáin. A Polgármester többször már - már fejbéli gyengeségig menően tudatosította bennem, hogy ezt az Önkormányzat nem szabályozhatja, mivel erre jogszabály ír elő rendelkezéseket. Ezek szerint az Önkormányzat 17/2012. (XII. 14.) rendelete a helyi állattartásról az 5.§-ban nem szabályozza ezt a területet. Akkor minek minősül az 5.§ (2) bekezdése, mely szerint: „Közterületen állatot legeltetni, kizárólag a Polgármester írásos hozzájárulásával lehet.” Ezek szerint a lakosok által jelzett marhák településen történő megjelenése és legelésére vonatkozó rendelkezés nem szabályozás, csak egy mondat, hogy meg legyen a leütés száma.

A hozzászólásaim során a Polgármester több alkalommal említette, hogy ha helyében lennék, akkor..... Eddig ezen nem is gondolkoztam, de úgy látszik, félti a pozícióját. Általában ez a fordulat akkor jön elő, amikor érdemben nincs mit válaszolni.

Dr. Schweickhard Gotthilf

Közmeghallgatás utóélete

Nagy érdeklődéssel olvastam a november 08-án megtartott közmeghallgatásról készült jegyzőkönyvet. Sajnos ismét meg kell állapítanom, hogy nem tartalmazza helyesen az egyes személyek által elmondottakat. Ennek több oka lehet, nem akarom felsorolni, mert mindegyik elírás mögött valami hiba van.

Az ötödik oldalon az általam elhangzottak már rosszul kezdődtek, mert kimaradt belőle a lényeg, amivel az előttem szólóhoz kapcsolódtam. A hozzászólásomnak a jegyzőkönyvet leíró más értelmet adott, megváltoztatta a lényegét. Elmondtam, hogy gyermekkoromban laktam olyan faluban, ahol minden tavasszal jött a hóolvadáskövetően az utat elmosó víz. Ehhez kapcsolódott a leírt szöveg. Ezt sajnos kifelejtették, mivel így az a Tölgyfa utcára értendő és ez így nem igaz. Úgy

látszik nem értették meg az elmondottakat. Ezt követően a Polgármester által elmondott süketek és vakok párbeszédével kapcsolatos kijelentése más értelmet nyer!!!!!!! Ez sem itt hangzott el.

A közterület rendjével kapcsolatosan is ferdítés található a jegyzőkönyvben. Ezt a Polgármester összekötötte a majdan létesítendő szennyvízcsatornához.

A Tölgyfa utcához kapcsolódóan nem teljes az elhangzottak leírása, mert kimaradt belőle az, hogy „kevesen laknak a kérdéses részen”.

A nagyállattartással kapcsolatos szabályozáshoz annyit tennék, hogy az állattartásról szóló Önkormányzati rendelet 5. §-t el kell olvasni, az tartalmaz szabályozást. Csak el kell olvasni.

Természetesen a korábbi közmeghallgatással kapcsolatos válasz hiányára nem kaptam választ.

Habitant opinionem. Azt azért megjegyzem, hogy ha egy Önkormányzat annyira nem becsüli a lakosait, hogy válaszoljon a kérdésekre, és más

szervnek kell azt kikényszerítenie, akkor azt mindenki döntse el magában, hogy ez mit is takar.

Dr. Schweickhard Gotthilf

Bezzeg, abban az ÁTKOSBAN

Hajdanában, mai elnevezés szerinti ÁTKOSBAN bizony „falugyűlésnek” neveztük. Ezeken szó szerint, ott volt a falu „apraja – nagyja”. Gyerekeknek, ifjabbaknak már nem jutott hely az iskola összevont tantermeiben, csak a hosszú folyosón álldogáltunk, és hallgatóztunk, és kérdeztük egymástól – „Co hovoré páni, popravé”

(Mit mondanak az urak, javítanak). Akkoriban viszont esetleg csak rádió volt a házaknál, televíziót, csak vasárnap délutánonként nézhettük az iskolánk nagyobbik tantermében vasárnap délutánonként este nyolcig. 1 forint ötven fillér volt a belépő ára. „Boli casi, boli – Voltak idők voltak”. – mondogatták annak idején az idősebbek.

F R

Mindenszentek

Tibor atya által készült díszkivilágosítás pálos rendi templomunkban.

Mindenszentek napja a katolikus és ortodox keresztény egyház ünnepe. A katolikus egyház november 1-jén, az ortodoxia pedig egy héttel később tartja. Minden üdvözült közös ünnepe, akiket nem avattak szentté, illetve a kalendárium név szerint nem emlékezik meg róluk. Az ünnep kezdetei a IV. századba nyúlnak vissza. November első napja a megemlékezés napjaként a VIII. században, 741-ben, III. Gergely pápa idején jelent meg először. Egyetemes ünneppé IV. Gergely pápa tette, 844-ben.

Halottak napja

A halottak napja jóval későbbi eredetű, mint a mindenszentek ünnepe. A holtakért való imádkozás szokása 998-ban kezdődött Franciaországban, és a XIV. században vált általánossá.

A november 2-i halottak napja Sz. Odiló clunyi apáttól (962-1048,) ered. Ő ezt az emléknapot a

Cluny anyae gyház alá tartozó minden bencés házban bevezette. Ez a rendelete (998) mindmáig fennmaradt. Hamarosan pedig a bencés renden kívül is megünnepelték, a 14. századtól Róma is átvette.

E napon gyertyákat, mécseseket gyújtunk elhunyt szeretteink emlékére. Ehhez a szokáshoz azonban több népi hiedelem is kapcsolódik. Némelyik szerint ennek az a célja, hogy a világosban a „véletlenül kiszabadult lelkek” újra visszatáljanak a maguk sírjába, ne kísértsenek.

A keresztény hagyomány kialakulása

Mindenszentek azoknak az üdvözülteknek a közös ünnepe, akiket nem avattak szentté, illetve akik nem kaptak külön napot a naptárban. A Mindenszentek napja a Halottak napjának vigíliája, azaz ünnepi előestéje.

A Mindenszentek napja után következő napot, Halottak napját 998 óta tartják november 2-án. A november 2-i halottak napja konkrétan Sz. Odiló clunyi apáttól (962-1048,) ered. Ő ezt az emléknapot a Cluny anyae gyház alá tartozó minden bencés házban bevezette. Ez a rendelete (998) mindmáig fennmaradt. Az ezredvégi világvége várás elmúltával azonban az ünnep megmaradt, egyre inkább elterjedt, és a 14. századtól Róma is átvette.

Tibor atya

Népszokások

Halottak napjának hetét a halottak hetének is nevezik. Ezen a napon szokás a sírok megtisztítása, feldíszítése és a gyertyagyújtás. A néphit szerint ilyenkor hazalátogatnak a halottak: a gyertyák

fényénél a "véletlenül kiszabadult lelkecskék" újra visszatárlhatnak a sírba, nem kísértenek, és nem nyugtalanítják az élőket.

F R

Halloween

A keresztény kultúrkörben sok évszázados hagyomány a mindenszentek ünnepe és a halottak napja, ám az utóbbi években egyre nagyobb teret

hódít az angolszász ünnepekörhöz tartozó, pogány eredetű halloween. Sokan gondolják, nincs szükség nálunk a tengerentúli ünnepre, de kétségtelen, hogy a tökfáragás örülete bizony Magyarországon is egyre elterjedtebb.

Nem szeretnék ebbe, sem pro, sem kontra belebonyolódni. Szerény egyszerű fogalmazással a véleményem az, hogy Magyarországon akkor legyen Halloween, amikor Amerikában Busójárás!!!

Vannak nekünk, hagyományaink - szokásaink! Miért majmolunk másokat?

F R

Bölcs mondások- Tibor atya gyűjteményéből

- Amikor fent vagy, a barátaid tudják ki vagy. Amikor lent vagy, megtudod kik a barátaid.

- Egy alkalommal megkérdezték Arisztotelészt: - Mond csak, téged, egy cseppet sem zavar, hogy mindenfélét beszélnek a hátad mögött? A filozófus megvonta a vállát:

- Ha nem vagyok ott, tőlem meg is verhetnek!

- Ha félelmedet táplálod, a hited gyengül: ha a hitedet táplálod, a félelmed gyengül.

- Becsület nehéz kabát, nem mindenki viseli el a súlyát. Pedig megéri hordani! Nagyon sok vihartól meg tud védeni.

- Az emberiség nem rossz, csak egyes emberek rosszak.

- A gonosz győzedelmeskedik a jó fölött.

- Szót se szólj mások bűneiről, míg önmagad is bűnös vagy!

- Az élet nem arra való, hogy mindig jól járjunk. Az életbe bele kell férnie kudarcoknak, vereségeknek, újrakezdéseknek is.

- Az élet túl rövid ahhoz, hogy egyszer csak felébredj és megbánd. Szeresd azokat, akik jók hozzád. Felejtsd el azokat, akik nem.

- Én nem sokáig szeretnék élni, hanem csak jól és szépen.

Befejezésül, egy kis humor:

- Pista bá, volt – e szellemi fogyatékos a családban?

- Volt. Egyik nagybátyám mindig alkoholmentes sört ivott.

Megemlékezés

Polgárőrségi hagyományainknak megfelelően idén is megemlékeztünk községünk hősi halottjairól, akik a két háború frontjain áldozták életüket. A megemlékezés

díszvendége a képen jobb oldalt Sallay Károly nyugalmazott r. dandártábornok, aki nemzetiségi hagyományaink lelkes támogatója. Képen baloldalt Dani Attila

Heves és vidéke Bűnmegelőzési alapítvány alelnöke, mellette népszerű Tibor atyánk, aki részt vesz szinte minden községünket érintő eseményén. Mellette Mihics József a polgárőrségünk elnöke. Jómagam, gipszelt lábam miatt, idén nem tudtam részt venni a már tradicionálissá vált tiszteletadáson.

Hőseink tiszteletadását követően a templomunkat

körbeölelő sírkertünkbe látogattak, ahol a nem rég elhunyt nemes lelkű, példaértékű keresztény életet élt Rudolf János barátunk és polgárőr társunk

alussza végső álmát. Ezt követően a templomunk bejáratánál lévő Kis László tűzoltó sírjához mentek, akit szolgálatban feladat teljesítés közben ragadt magához a halál.

László sírjánál gyakran tesszük tiszteletünket. Ezt követően a kis baráti csapat nálam is tiszteletét tette, ahol kötetlen beszélgetés közben, Sallay Károly ny. r. dandártábornok úr és Tibor atya tartotta szóval kis közösségünket, amitől felmelegedtünk testben, lélekben.

Fotók: Mihics Krisztián

FR

Szlovákságunk Pest – Budán a 19. században

Egy országhoz, országrészhez, városhoz vagy községhez igazán akkor kötődünk, ha ismerjük annak történetét, nevezetes eseményeit és vannak ismereteink az ott élő lakosokról.

A 19. század végéig későbbi fővárosunk minden tekintetben sokrétű volt. A gyorsan fejlődő iparunk az Angyalföldön munkalehetőség miatt sok idegent vonzott. Ugyanakkor Pest, Buda és Óbuda az 1948-as forradalom és szabadságharc kitöréséig még soknemzetiségű város volt, de döntően németnyelvű, tehát német jellegű. Összlakosság

létszáma még alig érte el a 178 000 főt. Nagyon érdekes a magyar népesség számaránya Pesten mindössze 36 % Budán viszont száz főből mindössze 17 volt magyar.

Ehhez viszont a korrektség miatt hozzá kell tennem, hogy az akkori városi iratok, és statisztikák nem a lakosság nemzetiségére utalnak. Ezek akkoriban csak a beszélt nyelvet, tehát nyelvhasználatra térnek ki.

Ugyanakkor szinte tényként kell kezelnünk, hogy a nyelvi megoszlás nemzetiségi megoszlást is

jelentett. Ezen állításomat támasszák alá a szabadságharc leverését követő 1851. évi népszámlálás adatai. Ezek szerint Pesten és Budán 5 478 olyan személy élt, aki fel merete vállalni szlovák felmenőit. Szlovákságunk leginkább Józsefvárosban telepedett le. Ugyanakkor többen laktak Ferencvárosban, de Terézvárosban is. Történelmi hiteles adat szerint 1880-ban Lipótváros összlakosságának 10,2 %-a, tehát minden tizedik lakosa nem csak bírta a szlovák nyelvet, de fel is merete vállalni szlovákságát. Ugyanebben az időben, már 25 000 szlovák élt akkora már egyesült fővárosunkban

Budapesten. Az akkori „ferencjóska” korabeli békeidőkben fővárosunk magyar ajkú lakossága meghaladta az 55 %. A németek nem érték el a 35%.

Szlovákságunk, néhány tizeddel meghaladta 7%.

Mint a fenti adatokból kitűnik a szlovák anyanyelvű lakosság ekkor a harmadik legnépesebb volt. Százalékszámítás alapján Józsefváros volt a „legslovákabb” kerület, ahol sok szlovák talált magának szállást.

A 19. században nem csak a vándoriparosok egy része volt szlovák, de egyre többen dolgoztak idénymunkásként is. Sok volt közöttük a kőműves, kőfaragó, kiválóan értettek a nehézállványzat készítéséhez. A díszes homlokzatok kialakításával Újja varázsolták fővárosunkat.

Szlovákságunk legfőképpen Árvából, Trencsényből, Nyitrából és a Szepességből érkezett, ahol a sovány föld nem biztosította számukra a megélhetést. Akik a nyári időszakban nem az Alföldön dolgoztak napszámosként, azok az egyre fejlettebb iparral és kereskedelemmel

rendelkező fővárosban vállaltak idénymunkát, de sokan letelepedési szándékkal kezdtek dolgozni, mint napszámosok, cselédek vagy gyári munkások.

Ez a levonulás az akkori Észak – Magyarországról a törökök kiűzése utáni években kezdődött. A Liptó megyéből érkező, fát szállító tutajosok egy részének célpontjai a Duna menti városok voltak, ahol értékesíteni tudták szállítmányukat. Nem mindegyik tutajos ment vissza a hegyek közé, hogy újabb szállítmányt hozzon az akkor fejlődésnek induló városokba. Voltak, akik idénymunkát vállaltak, voltak, akik

letelepedési szándékkal érkeztek.

Ugyanakkor, nagyon sok hegyi településen jobb megélhetési lehetőséggé vált, hogy tavasszal

elindultak a tutajjal azt értékesítették, majd beálltak mezőgazdasági napszámosnak, vagy részes aratónak. A tutaj eladásából kapott pénzen lovat, szekeret vettek azzal hazahozták a télire való gabonájukat. Télen, tavasszal ismét elkészítették a tutajt majd ismét útra keltek. Általában ugyan ahhoz a családhoz álltak be ismét napszámosnak, vagy részes aratónak.

Így ment ez, hosszú évtizedekig, egészen a Trianoni döntésig. Vitathatatlan tény, hogy a tradicionális történelmi ezeréves Magyarország megcsönkítése, a felvidéki szlovákságunkat is hátrányos helyzetbe hozta.

A cikk elején lévő számtani - százalékos adatokat a korabeli hiteles statisztikai jelentésekből gyűjtöttem ki.

F R

Mindenszentek

Mindenszentek napja a katolikus és ortodox keresztény egyház ünnepe. A katolikus egyház november 1-jén, az ortodoxia pedig egy héttel később tartja. Minden üdvözült közös ünnepe, akiket nem avattak szentté, illetve a kalendárium név szerint nem emlékezik meg róluk. Az ünnep

kezdetei a IV. századba nyúlnak vissza. November első napja a megemlékezés napjaként a VIII. században, 741-ben, III. Gergely pápa idején jelent meg először. Egyetemes ünnepé IV. Gergely pápa tette, 844-ben.

Tibor atya

Gotthilf Schweickhardt

Pilisszentlászlón hiába hozott az Önkormányzat rendeletet az állattartásról nem alkalmazza. Vagy azért, mert nem akar intézkedni, vagy azért, mert nem mer. Inkább azokat zárja ki a facebookról, akik észrevételezik, hogy nem teszi a dolgát az

Önkormányzat. Inkább személyes ellentétre gyanakszom.

A mai napon délután a helyi marhák is úgy gondolták, hogy sportolnak egy kicsit, ne csak az emberek számára legyen nyitott a sportpálya.

Első a jószág

Gyerekkoromban történt, Józsának minden létező haszonállata volt, és ő maga termelte meg a takarmányukat. Estig kint dolgozott a határban. Hazaérve megkérdezte: mi a vacsora?

— Első a jószág! — volt a válasz. Kiganézás, almozás, etetés, itatás után jöhetett csak a gazdának a vacsora. Utazgatás szóba sem jöhetett. Azóta az

egész világ mozgásba lendült. Otthoni munka helyett, mindenki egy szál okos telefonnal honfoglalásra indult. Ahogy a rendszerváltási vicc szólt a lengyelekről: Nem a szolidaritás, a feladat, hanem a szolid aratás.

Losonci Miklós

Fehér répa

Franciául navet blanc. Nem csak a növényt értik alatta, hanem a giccses festményt is. Azokon ugyanis minden fehérszínű. A havas hegycsúcsok, fenyvesek és háztetők, a jeges tópart is fehér nyírfákkal. A mi giccs szavunk egyébként a német Kitsch –ből ered, aminek náluk is az a jelentése,

mint nálunk. A giccses képeket viszont onnan lehet legkönnyebben felismerni, hogy az alsó sarkukban, nem a mi aláírásunk olvasható, hanem másoké. Az a giccs, amit nem mi festettünk, hanem mások.

Losonci Miklós

Megjegyzésem

a Szlovákságunk története című 2022. szeptemberi cikkhez

A **szorgalom**, ez volt a szlávok sikerének titka. A földművelés és iparosodás a normalizálás helyett. Az állandó ház, állandó kamjenicével – kemencével. Az istállózó állattartás. A legeltetés és makkoltatás helyett. A legkorábbi írásbeliség.

Cirill és Metód nyomdokain a betűvetés, az analfabétizmus helyett. Egyszóval a szorgalom!

Losonci Miklós

Hattinger-Klebaskó Gábor

Hattinger - Klebaskó Gábor (1958-2016) ruszin költő, író, műfordító, publicista és nemzetiségpolitikus, valamint az első magyarországi nemzetiségi rock-zenekar, az AGR± volt tagja, hosszú, súlyos betegség után végleg letette a tollat.

• Kormos Sándor: Ruszin üstökös a költészet csillagos egén

A költő harcedzett, megvesztegethetetlen szíve, amely magában hordozta az egész mindenséget,

2016. július 26-án végleg megszűnt dobogni. Amilyen sebesen repült kijelölt pályáján, olyan gyorsan és hamar el is tűnt, mint egy sziporkázó üstököscsillag.

Rövid, de igen termékeny és eseménydús élete volt. A ruszinoknak örök reménységet, harci kedvet és követendő példát hagyott örökségül.

Kormos Sándor

Ruszin üstökös a költészet csillagos egén

Amikor Gábor felkért arra, hogy vállaljam el az első önálló verskötetének szerkesztését, szívesen teljesítettem kérését, és most büszke vagyok arra, hogy a magyarországi ruszin irodalom születésénél felelős szerkesztőként

működhettem közre. A kötet címe: Neznal jem / Nvedel som / Nem tudtam jelzi, hogy három nyelven író költőről van szó. Az 1993-ban megjelent első kötet után számtalan további verskötete, valamint prózái és fordításai jelentek meg, amelyek többek között a szerző alkotó termékenységről is tanúskodnak.

Hattinger - Klebaskó Gábor az ellentmondások költője, akinek költői pályája egy olyan középkelet-európai káoszban kezdődött, amelyet kiélezett történelmi, politikai, társadalmi, ideológiai, nemzeti, etnikai és etikai ellentmondások terheltek.

A ruszin nemzetiségéhez, anyanyelvéhez, Istenhitéhez és családjához szigorúan ragaszkodó költő gyakorta vergődik a családi és polgári kötelesség, valamint a költői szabadság ellentétes pólusai között. Belső lelki vívódásaiban azonban egyre inkább a keresztény etika normái felé hajlik. A költő látja a saját népcsoportja életének ellentmondásait is, amelyek feloldásához sokszor kevésnek bizonyul az ő egyéni vitalitása, erős akarata, kitartó aktivitása megfelelő társak és partnerek jó akarata, segítsége, együttműködése nélkül. De ő töretlenül bízunk népe igazában,

melynek érvényesítéséhez egyre több bajtársra találhat. E harc átmeneti kudarcairól is beszámol verseiben, de egy pillanatra sem rendül meg hite a végcél elérésében. Rendületlenül bízunk abban is,

hogy az ő példáját követve lesz, aki tovább viszi a ruszinok zászlaját. Ezért is szép, izgalmas és emberi Hattinger - Klebaskó Gábor mindhárom nyelven írt költészete, amellyel a szerző méltán gazdagította mindhárom nemzet irodalmát.

A magyarországi ruszinok főleg az északkeleti megyékben, szétszórta élnek. Mielőtt Hattinger megalakította a Magyarországi Ruszinok Szervezetét (1991), magyarországi ruszin irodalomról, de még ruszin nemzetiségről sem lehetett beszélni, hiszen a kommunizmus alatt nem ismerték el a ruszin nemzetiséget, ezért a ruszin szülők gyermekei csak szlovák vagy magyar iskolában tanulhattak. Ez az oka annak, hogy hazánkban nem alakulhatott ki ruszin értelmiségi réteg, sem pedig ruszin irodalom. Ez az oka annak, hogy a rendszerváltás idején a ruszinoknak csak egyetlenegy költője volt, aki hihetetlen erőfeszítések árán próbálta leküzdeni azokat az akadályokat, amelyeket költői pályája elé gördített a történelem.

A keresztény költő lelki-szellemi világa egy végtelen világ, mert övé az örök élet ígérete is. Hattinger szerint az igazi költészet a föld porában

gyökerezik, hogy vers-virágai a föld lakóinak illatozzanak, s hogy az embert az ember nyelvén szólítsák meg, akivel a költő örök sorsközösséget

vállalt, ahogy ez szépen tükröződik az Angyal vagy? c. versében is: „Hát zseni, a lábad mutasd, angyal vagy? - por nélkül semmi.”

Elverte, mint szódás a lovát

Az atyai sőt anyai pofonok idején járta ez a mondás. Én is kaptam, amikor meg sem érdemeltem, de nem, amikor kiérdemeltem volna. A lelkezést sokkal jobban utáltuk egy ütésnél. Egyből értettük, hogy az ütést, stb. veszélyes, hogy

„nem minden papsajt.” Libalegelőkön termett. Vagyis akkoriban mindenhol. Bármikor „jólakhattunk”, papsajttal.

Losonci Miklós

Önkormányzati képviselő testületi ülés Tényszerűen, ahogy történt, jegyzőkönyv nélkül

Egy a település lakosai által létrehozott testületnél elvárhatónak tartanám a hitelességet, a pontosságot. A november 29-i testületi ülés azzal kezdődött, hogy a Pilisszentlászlói Önkormányzat hivatalos honlapján megjelenő tájékoztatás nem egyezett a meghívó adataival. Röviden a testületi ülés időpontjára két időpont került meghatározásra. Nem gondolom túl a dolgokat, de ez nem vall pontos munkára. Azt is el kell mondanom, hogy hiába vártam a jegyző előterjesztéseit, azokat is a polgármester adta elő. Hiába vártam arra, hogy a Jegyző által készített anyagokhoz Ő fűzzön megjegyzéseket, helyette a polgármester egy – két szóval elintézte, mintha Ő lett volna meghívó alapján az előterjesztő/felelős. Az adóbeszéd kapcsán volt egy hozzászólás, mely számomra a jegyzői feladatok megerősítését jelentette, melyeket a vonatkozó jogszabályok úgyis egyértelműen megfogalmaznak.

A tárgyilagossághoz hozzátartozik, hogy az automatizmus megszakadt azzal, hogy az egyik

testületi tag tartózkodott a szavazástól, mivel az előterjesztés nem tartalmazott döntéshez szükséges adatokat. A testület jelenlévő többi tagja azért elfogadta.

A testületi ülés számomra elsősorban olybá tűnt, mintha egy egyszemélyes közösséggel találkoztam volna, s mellette nem is a közösség a lényeg. Egy projektroda megbeszélésén való jelenlétet éreztem. Ismételten megtudtam, hogy a csatorna kialakítása után a faluban az úthálózatot a kezdéskori állapotában kell helyreállítani. Ez nagyon jó, mert plusz költségeket jelent a csatorna projektben. Természetesen így a frissen felújított, illetve újonnan kialakított szilárd burkolattal ellátott utak felbontásra kerülnek.

A közmeghallgatáson elhangzottaknak megfelelően első lépésként átadtam a polgármesternek közérdekű bejelentésről és panaszról szóló törvényi előzetes tanulmányozásra, hiszen Ő kért meg egy oktatáshoz ajánlatkérésre.

Gotthilf Schweickhardt

Hülyeség

Az emberek szabad áramlásának elve, eleve örültség volt. Öngyilkos ostobaság. Az ókorban és a középkorban is városállamokba tömörülve éltek, hogy megakadályozzák a bűnözők bejutását. Ma a Német – Francia határon nincsenek sorompók. Franciaországon belül viszont 100 kilométerenként autópálya sorompók fékezik a franciákat, de átengedik a világ összes bevándorlóját. Konzervatív miniszterelnöke lett az Egyesült Királyságnak. Kétszer gazdagabb mint Károly

király. Konzervatív a neve, de bevándorláspárti és LMBTO párti. „Erre varrjál gombot!” Ez hogy jött ki. Az angol nemzet fenntarthatatlan migrációval. A konzervatizmus kizárja az LMBTO, és fordítva. Nálunk sajnos a gyerekek megszületése előtti fogamzásgátló tabletta betilthatatlan. Még 0,75%, fős reprodukciós ráta mellett is. Abortuszos, és tablettás „konzervatizmus”.

Losonci Miklós

Egy kis vidámság *Sallay Károly gyűjteményéből*

- Az élet olyan, mint a cigi. Rövid, és rengetegszer megszívod.

- Könyvtárban: - Hol találom a tökéletes férfi című könyvet?! Hátral a mesekönyveknél.

- Milyen elégedett pofát vágott a kutyám, mikor látta, hogy, magamnak is felteszem a szájkosarat séta előtt.

- Soha többet nem megyek a temetőbe autóval! Annyira frusztrált, amikor a GPS azt mondta: „Megérkezett a célállomásra.”

- Mikor ráállsz a mérlegre, akkor rá kellene jönnöd, hogy a Milka csokin a tehén nem reklám, hanem figyelmeztetés!

- Bölcs nagyanyám szerint: - Inkább legyen egy kis szalonna a csípődön, mint úr az agyadban.

- Té Géza, nem akarod elmondani, hogy milyen volt a főztöm? – Próbálok magamban tartani.

Attila Szpisák

Szeretettel köszöntöm a szociális munka napján, munkatársaimat, és mindenkit aki szociális területen dolgozik, illetve diakóniában szolgál. Nagyon fontos amit csinálunk, még akkor is, ha ezt sajnos nem úgy értékeli a társadalom, ahogy elvárnánk, sem anyagilag, sem erkölcsileg. Akik diakóniában szolgálunk, talán segítség, hogy tudjuk, minden rászoruló segítése nemcsak munkavállalói, hanem keresztyéni feladatunk is. Ez ad reményt a mindennapok sűrűjében végzett szolgálatra. A Teremtő Isten segítsen mindannyiunkat ebben a szolgálatban, munkában.

Három évtizedet ünnepelt a tótkomlói evangélikus

óvoda / Egy héten át különleges alkalmak s látogatók színesítették a tótkomlói evangélikus óvoda mindennapjait. A fennállásának 30. évfordulóját ünneplő intézményben járt Lóczi Mihály, aki citerázni tanította a kicsiket. A bohóc, Varga Pál, pedig kacagtató műsorral lepte meg az óvodásokat. Nagy tetszést aratott a jubileumra készült torta is. Vasárnap pedig a hivatalos ünnepség ideje érkezett el. E jeles alkalom tiszteletére érkeztek Tótkomlóra, és megtisztelték az ünnepi eseményt személyes jelenlétükkel az Magyarországi Evangélikus Egyház és a Nyugat-Békési Evangélikus Egyházmegye vezető személyiségei. A komlóiakkal ünnepelt Jaroslav

Javorník, a Szerbiai Szlovák Evangélikus Egyház püspöke, valamint Paulik Antal, a Magyar Parlament szlovák szószólója. Kondor Péter püspök pedig levélben köszöntötte az ünneplőket, akik az evangélikus templomban mondtak hálát az eltelt három évtizedért, az óvodai oktató-nevelő munka sikeréért. Bohácsné Szkupeny Angéla óvodavezetője elmondta, 1992 és 2022 is jeles dátum intézményük életében, s a közte eltelt 30 év az, ami ünneplésre ad okot. Az évszámok mögött rengeteg munka, siker, kudarc és szeretet rejlik. - Elődeink kitaposott ösvényét kötelességünk széles úttá formálni. Ünneplés ideje van most. Az alapítóké, az örökösöké, a hosszú fennállásé, az elért eredményeké. De nemcsak a gondtalan ünneplésé, hanem a számvetésé, egyúttal a tervezgetésé. A mi feladatunk a magvetés, ezt vállaljuk 30 éve evangélikus óvodánkban. Közben hálát adunk minden gyermekért, akiknek az elmúlt évek alatt segíthettük személyiségük kibontakoztatását. Értékrendünk, a szeretet értékrendje, melyben a gyermekek (szülők) megtanulják, hogyan kell embertársaikat krisztusi módon szolgálni, szeretni, az élet örömeit és kudarcait Jézushoz hasonlóan megélni - fogalmazott köszöntőjében az óvodavezető. Harminc év hosszú idő, az óvoda jelentősen átalakult, küllemében is egészen más arculatot öltött, mint ahogyan 1992 szeptemberében Evangélikus Egyházi Óvoda néven megnyitotta kapuit a kisgyermekek előtt. Az avató ünnepségen dr. Harmati Béla, a déli evangélikus egyházkerület akkori püspöke szentelte fel az óvodát. Visszatekintésében az óvoda alapítóirol is megemlékezett Bohácsné Szkupeny Angéla: a néhai Gyekiczki János lelkesről, Juhász Pál,

akkori polgármesterről, az óvodavezetőről, Varga Ferencné Marika néniről, s köszönthette Miskeiné Imre Anikó óvónőt és Kmetykó Pálné dajkát. - Az itt dolgozók lelkiismeretes munkájukkal, szolgálatukkal valamennyien hozzájárultak az óvoda történetének formálódásához, a jelenben képviselt értékeink megalapozásához. Keresztény pedagógusként igyekszünk gyermekeink előtt példaként állva, egymás kezét fogva, az Úr Isten szeretetében és gondviselésében bízva rá hagyatkozva végezni nevelőmunkánkat, szolgálatunkat - fogalmazott az intézmény vezetője. Az évek folyamán változtak a körülmények a külsőségek. 2015-ben az energetikai pályázatnak köszönhetően felújítás, átalakítás történt, a modernizálása azóta is folytatódik a Magyarországi Evangélikus Egyház eszközfejlesztési pályázatának köszönhetően, ezáltal minden évben gazdagodnak valami újjal. Az óvodások nagy izgalommal készültek a jeles napra. Az intézmény nevelési programjának fontos alappillérei a keresztény lelki nevelés mellett a szlovák nyelv oktatása és a néphagyományok őrzése. A gyerekek szlovák és magyar nyelvű körjátékkal mondókákkal és népi táncokkal készültek a hétvégi ünnepségre. / A gyermekek formálását szolgálta - Az evangélikus óvoda épülete 1890-ben kilencedik iskolaként épült, és hosszú éveken át, oktatási intézményként működött. A tanítók feladata volt, hogy a gyermekeket hitre és erkölcsre tanítsák. Ez a mottó, ma is helytálló - amióta áll ez az épület, mindig a gyermekek formálását szolgálta, immáron 132 éve.

(beol.hu)

Pont a fele

Gyerekkori falunk felét Szabónak nevezték. A másik felét pedig Szabónénak. Azt a gazdát, aki annyira „indiferens” volt, hogy a jószágai előtt akart vacsorázni. Világtalan Szabónak hívták, mert a TSZ-esítés után csősz lett. Mai szóval mezőőr. Miután elvették a földjét. Azért pont ő, mert annyira bandzsa volt, hogy „a hátára folytak a könnyei”, és egyetlen tekintettel belátta az egész határt. Mi gyerekek tiszteletadóan csak „nyílttekintetű Szabó Józsinak emlegettük. A legenda szerint – most volt. – Az lehetetlen! Mikor most? - Most 58-ban! Gyerekkoromban vették el tőlünk a földünket. 58-ban, az iskola igazgatónőnk is bandzsa volt, ezért soha senki nem tudta, – nem e őt figyeli. Egyszer kizavart egy gyereket az ablak melletti padsorból. Miközben kigyó szemekkel fixírozta, de egy ajtó melletti gyerek ment ki. Egyszerre kétfelé fókuszált. A tanárok pedig csak

egy dolgot nem tudnak elviselni: a gyerekeket.

- Mi a különbség a pedofil és a pedagógus között?

- Az, hogy a pedofil szereti a gyerekeket!

- Mi a tanári állás 3 előnye?

- Június, július, augusztus!

A matematika tanárunk ököllel verte belénk a szorzótáblát. Örök hálánk érte. Egyből ütött, de a szorzótáblát egyből tudni kell. Őt szerettük legjobban, mert sosem lelkizett, sosem fenyegetett, sosem zsarolt, sosem adott intőt, de kokit azonnal. A lányokat sosem kellett üsse, de minket mindig. Papának hívtuk, mert öreg volt, és ha rásütött a nap elszunyókált.

Amikor valamelyik hülye gyerek túl hangos volt, és felriasztotta, egyből „kinyitotta a pofonládát.” Egyből begorombult.

Losonci Miklós

Jeles névnapok novemberben, decemberben

IMRE SZŰZ, HITVALLÓ. Meghalt 103. Ünnepe: november 5. Szent István fia. A legkedveltebb férfinevek egyike. Minden anyának hő vágya, hogy fia a védőszent szellemével az ártatlanságnak, szívtisztaságnak, férfias bátorságnak és szorgalmas munkának legyen megtestesítője. Szent Imre a magyar ifjúság védőszentje. Imre = Emericus = Henricus, az ónémetben Emerich: szorgalmas, tevékeny, vagy a nép fejedelme.

ROMÁN ÉS BARULÁS vértanúk. Meghaltak 303. Ünnepek: november 18. A keresztényüldözéskor sok keresztény hűtlenné vált. Ez fáj a szigorú életű Román diakonusnak, ezért maga jelentkezett vértanúi vágyból a pogány bíróság előtt. Itt arra hivatkozott, hogy még a kisdetek is elítélték a pogány istenséget. Ekkor vezették elő a hét éves Barulást, ki nyíltan vallotta: „Jézus az Isten fia, őt imádom, erre anyám tanított”. A bíró ítélte: Románt a börtönben megfojtották, Barulást lefejezték. Román a latinban: római, Barulás a görögben: kis teher (barus).

KATALIN (Alexandriai) szűz, vértanú. Meghalt 305. Ünnepe november 25. azon ritka szentek közé tartozik, kiknek csodás élete hosszú időn át a művészeknek és költőknek alkalmas tárgyát szolgáltatott. A legenda rendkívüli szellemi képességéhez fűzte, az ötven bölccsel folytatott vitáját, kiket megtérített. (Katalin legenda). Missziós tevékenységéért a pogány császár késekkel tűzdelt kerékbe törette, így nyerte el a szüzek égi koronáját. Szent Katalin a fiatal lányok, bölcsék, szónokok, molnárok, jegyzők, borbélyok,

vargák védőszentje. A 14 segítőszent egyike. Katalin = Kató, Katus, Katica, Tinka = Catharina a görögben: tiszta.

BLANKA özvegy. Meghalt 1252. Ünnepe: december 1. VIII. Lajos francia király neje, IX. Szent Lajos édesanyja. S jámbor és nagyon művelt édesanyjának örök érvényűek fiához (Szent Lajoshoz) intézett szavai: - „Inkább szeretnék

halva látni, mint halálos bűnben”. A tőle alapított Maubuisson-i kolostorban fejezte be életét. Blanka a franciában: fehér a németben: fényes.

ÁDÁM. Ünnepe: december 24. Az isteni Megváltó feltámadása után a pokol tornácából kiszabadította az emberiség ősapját és a mennyei boldogság részesévé tette. Szent Ádám (rég alakja: Ádám) becézett alakja: Adi. Jelentése a zsidóban: ember: a törökben is ember.

Volt egyszer egy osztály

Volt egyszer egy osztály... - volt persze több is, de az a „leg leg leg”, az természetesen a miénk volt De a miénk, amelyik 20 évvel a Nagy Ballagás után Budapesten és Vácott találkozott, tényleg kivételes volt. Itt nem csak a kiváló, összetartó közösségre gondolok, hanem például arra is, hogy néhány sikertelen év után jelentősen feljavította a budapesti Szlovák Tanítási Nyelvű Gimnázium statisztikáját. A nyolc tanuló közül, akik 1976-1980 között jártak az iskolába, ugyanis mindenki tovább tanult (és természetesen sikeresen be is fejezte a

tanulmányait). Nem is tudom, hogy volt-e az iskolánk történetében még egy olyan osztály, amely továbbtanulás szempontjából ilyen százszázalékos sikert ért el. Nyilván még így is a képen húsz év elteltével, a valóságban már 42 évvel később is büszkének kellene lennünk magunkra, hisz az egykori tanárainktól tudjuk, a rólunk szóló „mese” éveken át így kezdődött.: „Volt egyszer egy osztály...”

Fuhl Imre

Szlovák nyelvünknek köszönhetjük

A krónikási hűség kedvéért, illetve a következő generációknak szóló tanulságként azonban meg kell jegyezni, hogy hírnevünket, sikereinket éppen a szlovák nyelvünknek köszönhetjük., amit azért akkoriban egy kicsit mi is lebecsültünk. Hisz ki tudja, mi lett volna, ha akkoriban más szakokra jelentkeztünk volna... Második érettségi találkozónkon kiderült, hogy kiváló közösségünk szétszéledt az ország, pontosabban Közép-Európa egész területén, és napjainkban főként pedagógusokból, állami hivatalnokokból, tisztviselőkből és hasonlókból áll. Az egykori szoros barátságok időközben kissé meglazultak.

Már gondot jelent megjegyezni, hogy ki mikor hol... - él, dolgozik, hány gyereke van stb. Jólesett meglátogatni a budapesti szlovák iskola új épületét (amiről mi csak álmodoztunk), virágcsokrot tenni az érettségi tablónkhoz és aztán az egykori összeállításban leülni Vácon a fehér asztalhoz (ahová Alt Csaba hívott meg minket) és egész nap emlékezni – hogy másként – a huncutságokra, diákszerelmekre, az iskolapadra és az álmokra, amelyek közül néhánynak egyre kevesebb ideje marad arra, hogy valóra váljon...

Fuhl Imre

Állati

Az erdélyi mondás szerint: „Amelyik medve ma a kezedből eszik, az, holnap már a testedből fog. A nyugati városok imádják a medvéket, de az

erdélyiek utálják a kártétele, veszélyessége és kiszámíthatatlansága miatt. Évente több embert is megölnek. Svédországba sikerült visszatelepíteni a

medvét, azóta minden évben van haláleset. Emberhalál, medvetámadás miatt, Németországban már 15 farkas farka van. Visszatelepítették, és szigorúan védik. Pont ugyanúgy vannak velük, mint a migránsokkal. Óvják őket, és a farkas is bármilyen kerítésen átmászik. Szlovákiában most

lett védett. Nálunk”mindig is” az volt. A zempléni szarvasok miattuk menekültek le az Alföldre. Ott még csak vadászok vannak, de az egész Északi-középhegységben, lerázhatatlan farkas farkák.

Losonci Miklós

Tejbe – vajba

Legelső halamat óvodás koromban fogtam. A Dunán. Nekünk ovisoknak nem volt felszerelésünk. Ezért egy meggörbített gombostűre kötöttük a (fehér) cernát. Ólom helyett egy apró anyacsavar volt a nehezék, és kenyérgyurma a csali. Az úszó egy gyufaszál apró dugóval. Mogyoróbot vagy könnyű nádszál. Szakálás, bolti horog híján egész nap csak egyetlen keszeget fogtam. Befőttes

üvegben vittem haza. Édesanyám azonnal meg akarta vajban sütni. Sózós és paprikás vízben forgatás után, de én előtte meg akartam mutatni az apukámnak is, aki így szólt! – Holnap vidd vissza, mert az anyukája már aggódik érte. Majd leesett az állam. Anyukám vajban kisütötte. 3 felé osztottuk a 3 cm- es halacskát.

Losonci Miklós

Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal való együttműködés folyamatos

Ebben az évben ismételtén 2022. október 5-én a Polgárőrségünk és a DINPI közös ellenőrzést végzett. Pilisszentlászló olyan helyzetben van,

hogy mind a belterülete, mind a külterülete a Duna-Ipoly Nemzeti Park területén fekszik. A DINPI területe nemcsak a Pilis és a Visegrádi területre terjed ki, hanem ennél sokkal nagyobb, így a polgárőröktől a környezettel kapcsolatban sok információt kaphatnak. A jó hangulatú közös járőrözés, ellenőrzés során Pilisszentlászló külterületét és belterületét bejártuk. Köszönjük Fehér Balázs örkerület-vezetőnek a közös járőrözést.

Ismét eredményes volt a közös járőrszolgálat.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Pilisszentlászlói Polgárőr-és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Pár évvel ezelőtt már felhívtuk a figyelmet a kutyatartás és sétáltatás szabályaira. Az elmúlt időszak eseményei sajnálatos módon ismét bebizonyították, hogy sok esetben történik mulasztás az ebtartás során, de számos esetben tapasztalhattunk póráz nélküli kutyák sétáltatását

vagy egyedül-gazda nélkül kóborló ebeket.

A cikk tartalmazza mindazon kötelezettségeket, melyeket mindenkinek be kell tartani mielőtt baj történik.

Jelenleg is ugyanezen jogszabályok az irányadóak!

Gotthilf Schweickhardt

Visszanyal a fagy

A pedagógus sztrájk olyan, mint a rendőrsztrájk. Diszfunkció. Nem a sztrájkolásért fizetik őket kiemelten, hanem a rendfenntartásért. Amit az altanárok és alrendőrök sztrájk alatt is próbálnak fenntartani. Azt a legjobban fizetettek bomlasztják. Nem szolidaritás, hanem szolid aratás!

Szénszünet. A téli tanítási szünet után volt, ha hideg volt a január. Poharak Az októberi számban azt írtam, hogy a sklenki üveget jelent.

Pontosabban üveg poharat. Az üveg - szklo. Romániában körbeadogatták a cújás üveget (gyenge pálinka). Egy magyar megkérdezte: - Pohár nincs? De van – válaszolták. Betöltötték a cujkát egyetlen nagy pohárba, és azt adogatták ezután kézzel kézre. (Szájról – szájra) Egyszóval a sabli – szabják, a brat – testvér a szklenka pedig üveg pohár a lengyel közmondásban.

Losonci Miklós

Pilisszentlászlón jártam

Pilisszentlászló nevével először 1994-1998 között találkoztam, amikor is a Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány egyik kurátorának, pontosabban az egyik kuratóriumi tagnak nagy meglepetésemre engem jelölt a „kormányoldal.” Jó volt hallani a szlovákok identitás - (nyelv és kultúra), megőrzési munkájáról. (Örülök, hogy segíthettem ebben a nagyon fontos ügyben).

Az első személy, aki pilisszentlászlói és akivel közelebbi kapcsolatba kerültem, az főtisztelendő Majnek Antal püspök úr volt. Ő a ma Ukrajnához tartozó Visken volt katolikus pap – én meg református hitoktató lelkész – gyerek. Ő önként, segíteni ment a kárpátaljai magyaroknak – ha jól emlékszem, akkor még a szovjet rendszerben. Az én szüleim (édesanyám huszti születésű tanítónő volt, édesapám Hajdúhadházon született), is segíteni mentek a kárpátaljai magyaroknak, de még akkor, amikor a cseh uralom után újra Magyarországhoz tartozott az a vidék. Az én szüleim (akkor még csak ketten voltunk testvérek) menekülten hagyták el az időközben szovjet uralom alá került területet, mert akkor már nem voltak közeli rokonaik az egyébként erősen vallás-, így lelkészellenes kommunista országban. (Gyakorlatilag az összes magyar pap és lelkész börtönbe, gulágra került). A menekülésünk természetesen szekéren történt. A Tiszán volt olyan gázló, amelyen át lehetett menni Romániába, (ahol még három testvérünk született, de mivel szüleimnek nem volt román állampolgársága, így minket mintegy kizsuppoltak az országból, így lettünk magyarként, Magyarországon menekültek).

A főtisztelendő úrral – aki „paptestvérnek” kedves szolgatárnak tekintett, először Kárpátalján, Munkácson találkoztam. Engem kért meg ugyanis az akkori kárpátaljai református püspök, hogy a cigányok számára épült templom szentelésének ünnepi istentiszteletén prédikáljak. (Akkoriban én voltam a Magyarországi Református Egyház Cigánymissziójának a vezetője, illetve a CCIT (Nemzetközi Katolikus Tanács a Cigányokért) Kelet-Európát képviselő alelnöke). A püspök úr lett az Ukrajnai Katolikus Egyház cigánypasztorációjának a felelőse, így az évenként (más és más országban) megrendezett CCIT konferenciákon többször találkoztunk. Az egyik ilyen alkalmon történt, hogy Majnek püspök úr magyarul szólt a jelenlévőkhöz (hisz a trianoni határok miatt, minden szomszédos országból szoktak lenni magyarok és magyarul beszélő cigányok), én pedig franciául és németül tolmácsoltam a többieknek. (Akik „angolosok” voltak, azoknak e két utóbbi nyelvből akadt „tolmácsuk”).

Nyíregyházán tanultam is (az ottani Mezőgazdasági Főiskolát végeztem el), laktam is, (feleségem az ottani kórházban volt orvos), később lelkészként – nyugdíjba menetelemig) dolgoztam is. Nyíregyházán kerültem először kapcsolatba szlovák (vagy már csak szlovák „származású”), emberekkel, nyelvvel. A nyíregyházi szlovákok Magyarország különböző helyeiről költöztek Nyíregyházára. (A Szarvas utca” név is erre utal. A nyelvnek legfontosabb „emléke” a több mint kétszáz évvel ezelőtt kiadott énekeskönyv. Sajnos a

helyiek már nem beszélnek szlovákul. Utoljára vagy negyven éve hallottam egy idős házaspárt, akik egymás között még ezen anyelven beszéltek (Ez a Tüdőszanatórium – feleségem akkori munkahelye – folyosóján történt). Érdekes volt – vagy harminc éve, egy szociális otthonban –, hallgatni egy idős „tírpákot”, aki ugyan magyarul beszélt, de mintegy törte a magyart. A mostani 80-90- évesek generációja már nem tanult szüleitől szlovákul.

(Minden esetre a baráti körünkben volt olyan hölgy, aki büszkén emlegette, hogy szlovák ősei Árva vármegyéből kerültek a mai Magyarországra).

Örömteli meglepetés volt számomra az, hogy Kisoroszi („bekerült”) polgáraként egy holland csoport kísérőjeként személyesen is eljutottam Pilisszentlászlóra. (A Kisoroszi Református Egyházközségnek évtizedek óta van egy holland kapcsolata - Dedemswaart-nak hívják a helységet, az ottani egyik gyülekezet volt a kezdeményező. Szóval a hollandok kértek egy kiránduló programot, és a helyiek úgy döntöttek, hogy Visegrád - Pilisszentlászló – Visegrád lesz az útvonal. Mi (feleségem és én) nem - régen költöztünk Kisorosziba, nem igazán ismerjük még a környéket, úgyhogy örömmel csatlakoztunk magyar kísérőként a csoporthoz (Nem vagyunk már fiatalok, de az ott élő gyerekeink egyike elengedett minket, mondván ”nem édesanyáék lesznek a leggyengébb láncszem csoportban.” Igaza lett.)

Az első dolog, ami kellemes meglepetésként hatott rám az a szlovák falunév- és a régi utcanevek is. Helyes!

A csoport a hosszú út porát sörrel próbálta „le mosni”. (Por ugyan nem volt, a sör viszont jólesett).

Nekem, aki agronómusként, lelkeszként, szociológusként mindig az emberekkel való kapcsolatokra koncentráltam, szinte revelációként hatott a helyzet: Van egy „Jánosik kocsma”(hivatal), amelyik nem az ivászat, hanem a találkozások helye!

Találkozott ott a múlt és a jelen: ez volt a falon lévő dekoráció is.

Találkoztak ott népek, illetve nyelvek: angol, francia, holland, magyar, (volt olyan holland, aki magyarul tanult!) német, román, szlovák.

Számomra legalábbis a legnagyobb élmény talán a „magas kultúra” és a hétköznapi élet találkozása volt: a pultnál ott állt egy ember, akinek sok-sok könyvéből kiállítás van!

Ezek a könyvek nagyon sok-mindenről szólnak tudományos mélységben, alaposággal, mégis megoszthatók a hétköznapi emberekkel!

Nem hiszem, hogy a hollandjaink felfogták-e mindezt. (Nekik a mi közép-európai történetünk, kultúránk, lehetőségeink és korlátaink, stb. érthetetlenek, bár az is lehet, hogy nem is akarják megismerni azt, ahogyan mi élünk, érzünk, gondolkodunk és cselekszünk).

Advent

Az adventi időszak a karácsony előtti negyedik vasárnappal veszi kezdetét és karácsonyig tart. Advent első vasárnapja mindig november 27 és december 3 közé esik. Ezzel a nappal három időszak veszi kezdetét: a keresztény egyházi év, a karácsonyi ünnepkör és természetesen az adventi időszak kezdetét.

December 24. az advent utolsó napja, még nem karácsony. Ennek megfelelően ez még böjti nap volt régen is a nap hagyományos ételei: hal, mákos

guba is böjtösek a nap Jézus Krisztus születését ünneplő éjszakai misével ér véget.

Az advent szó jelentése „eljövetel”. A latin „adventus domini” kifejezésből származik melynek magyar fordítása: „az Úr eljövetele”

Régebben kisböjtnak is nevezték ezt az időszakot. Eredete a 4. századik nyúlik vissza. Katolikus egyházunkban advent liturgikus színe a lila, amely a bűnbánatot, a szent fegyelmet jelképezi.

Advent – Adventi szokások

Még nagyszüleink idejében is szokás volt az adventi időszakban böjtöt tartani. Az adventi időszak alatt tiltották a zajos mulatságokat és az ünnepélyes házasságkötéseket is. Jelenleg a katolikus egyházban nincsen böjti előírás az adventi időszakra.

Az adventi koszorú készítése viszont nem is olyan ősrégi. Az elsőt 1839-ben készítette egy evangélikus lelkész: egy örökzölddel díszített szekérkeréken 24 gyertyát helyezett el, melyek közül minden nap eggyel többet gyújtott meg

karácsonyig. Ma napság az adventi koszorú általában fenyőágból készített kör alakú. Melyet négy gyertyával három lilával és egy rózsaszínnel díszítenek. A gyertyákat vasárnaponként (vagy

előző este) gyújtják meg, minden alkalommal eggyel többet. A világító gyertyák számának növekedése szimbolizálja a növekvő fényt, amelyet Isten Jézusban a várakozónak ad karácsonykor.

A hagyományok szerint ugyan nem jellemző rá a hangos, látványos

ünneplés, de azért az adventi időszaknak megvannak a saját ünnepi jellegzetességei és hagyományai is. Az egyik ilyen babona szerint például, ha egy eladósorban lévő lány egy harang köteléből három darabot letép, és a hajába köti azokat, akkor biztos lehet benne, hogy a közeljövőben kérőre talál majd.

Az adventi naptár a 20. század elejéről származik. Az első úgynevezett adventi kalendáriumot egy német anyuka készítette fiának, Gerhardnak, aki képtelen volt karácsony napjáig várni, hogy kibonthassa ajándékát. Édesanyja, hogy valamivel lekösse a fiút, fogott egy kemény papírdarabot, és 24 kis csokidarabot tűzött rá, amiből Gerhard minden nap egyet megehetett. Az advent majdnem minden napja valamilyen különleges jelentőséggel bír, és valamilyen hagyomány kötődik hozzá. A legnevesebbek ezek közül a Borbála (december 4), a Szent Miklós (december 6), Luca (december 13) és Tamás (december 21) napok.

FR

Derék asszonyaink által készített adventi koszorú az Alapítóink emlékművénél

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015